

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ЛІЦЕЙ «ПРЕСТИЖ»
ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом від 25.02.2022 р. № 41

Директор Чернівецького ліцею «Престиж»
Світлана МАТВІЙЧИНА

**ІНСТРУКЦІЯ № 85
про дії працівників при загрозі або виникненні
надзвичайних ситуацій (НС)**

I. Загальні положення.

1.1 Ця Інструкція визначає принципи організаційної, практичної та навчально-виховної роботи з учасниками освітнього процесу Чернівецького багатoproфільного ліцею №11 «Престиж» Чернівецької міської ради (далі Ліцей) з питань особистої безпеки, захисту життя та норм поведінки у надзвичайних ситуаціях, протидії можливим терористичним актам.

1.2 Для несення чергової служби за наказом директора призначається черговий адміністратор (далі - черговий) із складу адміністрації Ліцею.

1.3 Напередодні, черговий отримує інструктаж у керівника Ліцею щодо особливостей чергування, знайомиться з інструкцією.

1.4 Під час чергування черговий адміністратор підпорядковується керівнику Ліцею і діє за його вказівками

1.5 Заходи попереджувального характеру:

- здійснити комплексне обстеження стану надійності охорони об'єкта, посилити пропускний режим по допуску на об'єкт автотранспорту, персоналу і відвідувачів, проводити ретельну перевірку ввезеного на об'єкт майна і внесеної ручної поклажі. Для цих цілей використовувати технічні засоби (металодетектори, газоаналізатори, дзеркала для огляду автомобілів та ін.);

- вжити додаткових заходів щодо інженерно-технічної оснащеності об'єкта, додатково встановити модернізовані системи сигналізації і відеоспостереження в зонах підвищеного ризику;

- оснастити телефони об'єкта (по можливості), що зазначені в офіційних довідниках, автоматичними визначниками номера і звукозаписуючою апаратурою;

- розробити план евакуації відвідувачів, персоналу та постраждалих; визначити (уточнити) завдання служб охорони, безпеки об'єкту при евакуації;

- у випадку загострення криміногенної обстановки в регіоні ввести додаткове чергування співробітників, підсилити контроль за роботою особового складу охорони, регулярно здійснювати перевірки несення служби в денний та нічний час;

- сформуувати групи негайного реагування. У ході щоденних інструктажів уточнювати завдання для особового складу, що заступає на чергування, звертати особливу увагу на доведення оперативної обстановки на об'єкті, в місті, на необхідність посилення пильності і підвищення відповідальності співробітників;

- силами співробітників підрозділу охорони організувати проведення

систематичних обходів і оглядів об'єкта і прилеглої до нього території з метою своєчасного виявлення підозрілих предметів і запобігання закладки вибухових пристроїв, а також установлення сторонніх осіб, що проявляють підвищену цікавість до об'єкта;

- регулярно проводити перевірки підсобних приміщень і територій, не допускати перекриття шляхів евакуації людей і транспорту;

- ввести в практику систематичне проведення перевірок проходження сигналів оповіщення від чергової зміни охорони до посадових осіб об'єкта, а також стану засобів оповіщення персоналу;

- організувати практичні тренування зі співробітниками охорони і персоналом по діях при виникненні надзвичайної ситуації терористичного характеру;

- провести інструктивні заняття з персоналом про порядок дій при прийомі телефонних повідомлень з погрозами терористичного характеру та правилах поведінки з письмовими анонімними матеріалами. Звернути увагу на неприпустимість прийому на зберігання від сторонніх осіб будь-яких предметів та речей;

- при укладанні договорів оренди приміщень об'єкта обов'язково включати умови, що дають право співробітникам охорони здійснювати перевірку орендованих приміщень;

- здійснювати заходи щодо більш ретельного підбору персоналу закладу, у тому числі допоміжного складу (чергових, ремонтників, прибиральників тощо). Більш ретельно здійснювати перевірку і допуск на об'єкт фахівців сторонніх організацій;

- звільнити від зайвих предметів службові приміщення, сходові клітини, приміщення, де розташоване технічне устаткування;

- забезпечити регулярне видалення з будівель відходів, по можливості звільнити територію від будівельних лісів та металевого сміття, контейнери-сміттєзбірники встановити поза межами будівель об'єкту;

- довести до всього персоналу номери телефонів, за якими необхідно повідомити правоохоронні та інші органи при виявленні підозрілих предметів або ознак загрози проведення терористичного акту.

II Дії щодо захисту учасників освітнього процесу, зменшення втрат та збитків матеріально-технічної бази:

2.1. ДІЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

2.1.1 Оснащення та інформування досягається:

- постійним контролем за роботою засобів зв'язку;

- інформуванням дітей та співробітників щодо всіх можливостей зв'язку з органами внутрішніх справ, служб МНС, медичних закладів, управління освіти тощо в разі необхідності (найближчі установи та організації, де є телефони, мобільні та радіотелефони співробітників, учнів; номери телефонів вищезазначених служб);
- набуттям усіма учасниками навчально-виховного процесу навичок і досвіду із самозахисту та рятування, взаємодії з аварійно-рятувальними службами, вирішення проблем особистої та колективної безпеки;
- вихованням у дітей та підлітків громадянської відповідальності, гуманістичних якостей, а у молодших школярів та дітей дошкільного віку – мінімально достатнього та необхідного рівня компетенції дитини для безпечного перебування в навколишньому середовищі та становлення елементарних, доступних віку норм поведінки у надзвичайних ситуаціях.

2.1.2 Спостереження і контроль забезпечується:

- постійним функціонуванням системи контрольно-пропускного режиму закладу;
- охороною об'єкту;
- виключенням випадків залишення на території та в приміщеннях закладу сторонніх предметів: валіз, сумок пакунків тощо;
- контролем за знаходженням у робочому стані замків, запорів, захисних ґрат на входах-виходах, вікнах, евакуаційних шляхах;
- обмеженням доступу до оргтехніки осіб, які не мають відношення до даного роду діяльності;
- ретельним дотриманням заходів, що передбачені на випадок надзвичайної ситуації, протидії терористичним актам, особливо під час масових заходів з присутністю великої кількості гостей, а також під час канікул, у вихідні та святкові дні.

2.1.3 Евакуаційні заходи:

- розроблено адміністрацією Ліцею та затверджуються наказом керівника;
- переглядаються 1 раз на 5 років або в разі потреби;
- підлягають ознайомленню всі учасники навчально-виховного процесу з відповідною реєстрацією у спеціальних журналах;
- плани, схеми, інформація з даного питання вивішуються на видних місцях;
- періодично, не менше ніж 2 рази на рік, проводиться обстеження шляхів евакуації, а також усіх підсобних приміщень, будівель, горищ та підвалів, закріпленої за закладом території (зі складанням відповідного акту);
- на початку та наприкінці навчального року проводиться практичне відпрацювання дій за планом евакуації, що оформляється документально.

2.1.4 Безпечна робота інженерних мереж, комунікацій досягається:

- закріпленням наказом по закладу осіб, відповідальних за їх експлуатацію та своєчасність профілактичних заходів, ремонтних робіт;
- складанням та впровадженням заходів, спрямованих на створення умов їх безпечної роботи;
- постійним контролем за обмеженням доступу до них сторонніх осіб.

2.1.5 Медичний захист забезпечується:

- обов'язковою наявністю в закладі медичного працівника, лікувальних препаратів та засобів першої допомоги;
- створенням умов для навчання всіх учасників освітнього процесу засобам надання первинної долікарської допомоги постраждалим;
- своєчасністю надання допомоги постраждалим та їх лікуванням;
- виконанням заходів щодо епідеміологічного контролю;
- своєчасним застосуванням профілактичних медичних препаратів;
- контролем за продуктами харчування, питною водою і джерелами водопостачання;
- завчасним створенням і підготовкою спеціальних формувань щодо медичного захисту на випадок надзвичайних ситуацій;
- накопиченням медичних засобів захисту, медичного майна;
- контролем за станом довкілля, санітарно-гігієнічною та епідемічною ситуацією.

2.2 Вимоги безпеки під час надзвичайної ситуації (НС), можливого терористичного акту:

2.2.1. Вжити заходів щодо повідомлення про НС до відповідних органів

2.2.2. Негайно:

- виявити всіх людей, які перебувають у закладі (перевірити наявність дітей, співробітників, скласти списки, у т.ч. інших осіб);
- не допускати паніки, неконтрольованих дій натовпу;
- з'ясувати наслідки НС та їх вплив на здоров'я та життя людей;
- організувати медичний захист людей (виявити постраждалих, надати допомогу тощо);
- розпочати евакуаційні заходи;
- за умови неможливості евакуації розмістити людей в найбільш безпечному місці, надати їм необхідну інформацію щодо ситуації що сталася та заходи безпеки, яких треба дотримуватися; забезпечити людей водою, медичним захистом, продуктами, ковдрами тощо до того часу, коли буде надана допомога аварійно-рятувальними службами;

- обстежити інженерні мережі, комунікації, технічний стан будівель і споруд і вжити заходів щодо їх підтримання у робочому стані, недопущення руйнування;
- вжити заходів щодо збереження документації, цінностей.

2.3. Вимоги безпеки після ліквідації НС:

- 2.3.1. Перевірити наявність всіх людей, які перебували у закладі за списками; зробити відмітки про їх подальші дії (відправлені у медичні установи, додому тощо).
- 2.3.2. Забезпечити збереження документації, цінних речей.
- 2.3.3. Організувати охорону будівель, споруд та матеріально-технічної бази навчально-виховного закладу.
- 2.3.4. Вжити заходів щодо ліквідації наслідків НС з метою відновлення роботи закладу. Установити чергування адміністрації та відповідальних осіб.
- 2.3.5. Не відновлювати роботу навчально-виховного закладу без попереднього обстеження спеціалістами відповідних служб та надання ними дозволу.

3.1. ДІЇ ЧЕРГОВОГО АДМІНІСТРАТОРА

Обов'язки чергового.

Черговий постійно знаходиться у Ліцеї:

- здійснює контроль встановленого режиму з метою недопущення незаконного проникнення в навчальний заклад сторонніх осіб, винесення (внесення) чи вивезення (ввезення) будь-якого майна і сторонніх предметів (легкозаймистих та хімічних отруйних речовин, вибухових пристроїв);
- не допускає або припиняє факти порушення громадського порядку в навчальному закладі та біля нього;
- готовий до дій в системі цивільного захисту Ліцею (надалі - ЦЗ) і захисту учасників освітнього процесу та працівників закладу при загрозі або виникненні надзвичайної ситуації (надалі - НС).

Інформація про загрозу або виникнення НС у Ліцеї (крім особистого спостереження події) може надійти від:

- посадових осіб Ліцею, на яких покладено завдання спостереження та контролю за обстановкою з питань НС (керівників структурних підрозділів Ліцею тощо);
- інших учасників освітнього процесу і працівників Ліцею, які спостерігали подію;
- органу з питань НС.

3.1.1. Обов'язки чергового при підготовці до чергування:

- вивчити обов'язки і порядок дій в різних умовах, відповідно до вимог цієї Інструкції;
- практично відпрацювати дії чергового на робочому місці при отриманні сигналів оповіщення цивільного захисту, при виникненні надзвичайної ситуації в Ліцеї.

3.1.2. Обов'язки чергового на початок чергування:

- отримати інструктаж у керівника Ліцею;
- перевірити комплект ключів від навчальних аудиторій, господарських приміщень, запасних виходів, в'їзних воріт, справність пожежної сигналізації, дзвоника;
- перевірити протипожежний стан Ліцею, протипожежні щити, справність засобів оповіщення та зв'язку;
- ознайомитись із загальною обстановкою з питань надзвичайних ситуацій в Ліцеї та заходами з ліквідації наслідків можливих надзвичайних ситуацій;
- уточнити фактичний склад керівних посадових осіб Ліцею, їх місце знаходження та порядок їх оповіщення;
- доповісти керівнику Ліцею про прийняття чергування, виявлені при цьому недоліки та особливості несення чергування.

3.1.3. Обов'язки чергового під час чергування:

- постійно перебувати у приміщенні Ліцею;
- знати обов'язки і порядок дій в різних умовах відповідно до вимог цієї Інструкції;
- контролювати подачу звукових сигналів про початок та закінчення кожного уроку, заняття;
- при загрозі або виникненні НС подавати сигнал «Увага всім!!!» (переривчате звучання дзвінків протягом 4-5 хвилин), доповісти керівнику Ліцею та діяти відповідно до вимог інструкції (додаток);
- за командою керівника Ліцею, здійснювати оповіщення керівного складу ЦЗ закладу про перевід навчального закладу в більш високі ступені готовності шляхом передачі їм на робочий телефон (згідно із Схемою оповіщення керівного складу ЦЗ Ліцею) сигналу;
- контролювати допуск в Ліцей: учасників освітнього процесу за перепустками (учнівськими квитками) встановленого зразка;
- сторонніх осіб, які прибули в заклад (пропускаються лише з особистого дозволу адміністрації Ліцею, після запису відповідної інформації про них у Книгу запису відвідувачів закладу).

3.1.3. Черговому під час несення чергування забороняється залишати заклад та його територію.

3.2. Дії чергового адміністратора при отриманні сигналу оповіщення цивільного захисту. «Увага всім!» (переривчате звучання електросирен).

1. негайно доповісти керівнику Ліцею про наявність сигналу цивільного захисту «Увага всім!».
2. Включити репродуктор радіотрансляційної мережі, телевізійний приймач на каналі Чернівецького обласного телемовлення або радіоприймач на хвилі «Слобода FM».
3. Прослухати і записати в робочий зошит текст одного з повідомлень Управління Державної служби з надзвичайних ситуацій України у Чернівецькій області про: «Загрозу застосування зброї масового знищення»; «Повітряну тривогу», «Відбій повітряної тривоги», «Радіаційну небезпеку», «Хімічну небезпеку», «Біологічну небезпеку», «Землетрус», «Аварію на хімічно-небезпечному об'єкті з викидом в атмосферу сильнодіючих отруйних речовин» інші надзвичайні ситуації.
4. Доповісти керівнику Ліцею про отримане повідомлення органу ЦЗ та його зміст.

Подальші дії чергового Ліцею, в залежності від назви (змісту) отриманого мовного повідомлення органу ЦЗ та команди (розпорядження) керівника Ліцею, визначені в даній інструкції.

При отриманні повідомлення, сигналу сирени:

3.2.1. Про хімічну тривогу:

«Увага! Увага! Говорить відділ з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міста Чернівці. Громадяни! Виникла безпосередня загроза хімічного зараження. Приведіть у готовність найпростіші засоби індивідуального захисту органів дихання (протигази, ватно-марлева пов'язка, змочена тканина тощо) та постійно майте їх із собою. У разі виявлення ознак впливу парів небезпечних хімічних речовин (НХР) на ваш організм застосуйте ці засоби для захисту органів дихання.

Для захисту поверхні тіла використовуйте комбінезони, чоботи, спортивний одяг. Перевірте герметизацію житлових приміщень, стан вікон і дверей. Загерметизуйте продукти харчування і створіть у запас води. Надалі дійте у відповідності із нашими вказівками».

Дії чергового:

дати розпорядження учасникам освітнього процесу здійснити герметизацію приміщень, надягнути засоби індивідуального захисту, піднятися на верхні поверхи будівель, йти до підвищених місць.

3.2.2. Про аварію на атомній електростанції:

«Увага! Говорить штаб цивільного захисту. Громадяни! Виникла аварія на атомній електростанції. У районі АЕС та в населених пунктах – _____ очікується випадання радіоактивних опадів».

Дії чергового:

дати розпорядження учасникам освітнього процесу здійснити герметизацію приміщень, прийняти йодний препарат і в подальшому діяти відповідно до вказівок штабу цивільного захисту.

3.2.3. Про відбій повітряної тривоги:

«Увага! Увага! Говорить відділ з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення міста Чернівці.

«Громадяни! Відбій повітряної тривоги! Відбій повітряної тривоги! Всім повернутися до місць роботи або проживання. Надайте допомогу хворим і старим. Будьте готові до повторного (можливого) нападу. Завжди майте при собі засоби індивідуального захисту. Будьте уважні до наших повідомлень!».

Дії чергового:

дати розпорядження учасникам освітнього процесу здійснити евакуацію у визначене Планом дій Ліцею місце, і в подальшому діяти відповідно до вказівок штабу цивільного захисту.

3.2.4. Про повінь:

«Увага! Говорить штаб цивільного захисту. Громадяни! У зв'язку з підвищенням рівня води в річці _____ очікується підтоплення будинків в районі вулиць _____ та селища _____. Населенню, що проживає на цих вулицях та в селищі, зібрати необхідні речі, харчі, воду, відключити газ, електроенергію і вийти на підвищене місце _____ для реєстрації на збірному евакопункті (назва навчального закладу, № __ вулиця _____ будинок __) та відправлення у безпечні райони. За будь-яких обставин не панікуйте та будьте організованими».

Дії чергового:

дати розпорядження учасникам освітнього процесу здійснити евакуацію у визначене Планом дій закладу місце, і в подальшому діяти відповідно до вказівок штабу цивільного захисту.

3.2.5. Про загрозу терористичного акту (захоплення заручників закладі):

Дії чергового:

- негайно проінформувати про факт захоплення заручників у навчальному закладі;
- керівника Ліцею;
- оперативного чергового міського відділу МВС України у Чернівецькій області (тел. 102);
- диспетчера міського відділу ДСНС України у Чернівецькій області (тел. 101);
- чергового міської ради (тел. 52-59-24)

По можливості з'ясувати (зрозуміти) чого хочуть терористи.

Виконувати всі вказівки ватажка, нічого не починати робити без дозволу терориста. Якщо терористи прагнуть від вас співучасті у тих чи інших діях (зв'язати когось, піддати катуванню тощо), постарайтесь не робити цього - продемонструйте свій переляк та безсилля, пошліться на слабкість (не завадить у цьому випадку навіть імітувати втрату свідомості). Не апелюйте до совісті терористів, це майже завжди марно (вони виконуватимуть те, що задумали, та, щоб перекричати голос совісті, можуть йти на жорсткі й неадекватні дії.

Не наполягайте на своєму. Говорити треба спокійно і дивитися прямо у вічі злочинцю (не надумайте зухвало дивитися йому у вічі - це завжди сигнал до агресії).

Не підвищуйте голос і не жестикулюйте, навіть якщо ви хочете попередити про щось учасників навчально-виховного процесу та працівників школи, які поруч з вами. Якщо ви зрозумієте, що терорист блефує і в руках у нього муляж, не перевіряйте цього! Помилка може коштувати вам життя. Нікого самі не квапте та не підштовхуйте до необдуманих дій.

Якщо поблизу стався вибух, не поспішайте покинути приміщення. Вас можуть прийняти за злочинця і ви мимоволі станете мішенню для групи захоплення.

Продовжувати виконувати свої обов'язки в залежності від обстановки, що склалася в навчальному закладі.

4.1 ДІЇ ПРАЦІВНИКІВ

4.1.1 При виявленні підозрілого предмета, схожого на вибуховий пристрій.

Ознаки, що можуть вказувати на наявність вибухового пристрою:

- виявлення стороннього предмету у будь-якому вигляді (сумка, згорток, пакет або предмет схожий на гранату, міну, снаряд тощо) у місцях можливої присутності великої кількості людей, поблизу пожежо- та вибухонебезпечних місць, розташування різного роду комунікацій;

- наявність на виявленому предметі проводів, мотузок, ізоляційної стрічки, скотчу;
- підозрілі звуки (щиглики, цокання годинника), що видаються предметом;
- від предмета виходить характерний запах мигдалю (або інший незвичайний запах), на зовнішній оболонці присутні масляні плями.

Чинники, що можуть викликати побоювання:

- перебування підозрілих осіб до моменту виявлення предмета;
- наявність погроз, висловлених особисто, по телефону або шляхом поштових відправлень.

4.1.2 Дії працівників при виявленні предмету, схожого на вибуховий пристрій:

- суворо забороняється самотійно здійснювати з виявленим підозрілим предметом будь-які дії, а саме: не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо- і електроапаратурою, переговорними пристроями (в тому числі мобільними телефонами);
- негайно повідомите про виявлений підозрілий предмет (указавши точне місце його перебування, час виявлення та зовнішній вигляд) керівнику закладу або черговій службі (службам безпеки, охорони) об'єкту, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто правоохоронному органу чи підрозділу УМНС за телефонами **102, 101**. Надалі дійте за їхніми вказівками.

4.1.3 Дії ПОСАДОВИХ ОСІБ, які отримали інформацію про виявлений предмет з ознаками вибухового пристрою:

- дайте вказівку не наближатися, не торкати, не розкривати, не переміщати знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском і ґрунтом, не користуватися радіо- і електроапаратурою, переговорними пристроями (в тому числі мобільними телефонами);
- зафіксуйте точне місце перебування і час виявлення підозрілого предмета, а також установчі дані осіб, що знайшли предмет. Забезпечте їхню присутність до моменту прибуття представників правоохоронних органів;
- терміново повідомте про подію своєму керівнику (черговій службі, службам безпеки, охорони об'єкту) і через нього або особисто місцевому правоохоронному органу чи підрозділу УМНС за телефонами **102, 101**;
- при наявності підстав (існуванні реальної загрози життю та здоров'ю людей внаслідок очікуваного вибуху) організуйте евакуацію персоналу,

використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета;

- дайте вказівку співробітникам охорони оточити місце розташування предмета, знаходитися на безпечній відстані від нього або в місцях, що забезпечують захист (кут будівлі, колонна, товсте дерево, автомобіль тощо) та вести спостереження;

- при необхідності організуйте відключення побутових і виробничих комунікацій газу, води й електрики;

- підсилюйте контроль за роботою особового складу сторожів по всьому об'єкту;

- не знижуючи рівень охорони об'єкта, забезпечте можливість безперешкодного проходу або проїзду до предмета співробітників і транспорту органів реагування (УМВС, УСБУ, УМНС, управління охорони здоров'я тощо);

- надайте можливість прибулим правоохоронцям опитати заявника та інших осіб, які володіють інформацією про подію, що сталася;

- далі дійте за вказівками представників правоохоронних органів.

4.2.1 При надходженні погрози по телефону:

Телефон є засобом зв'язку, який найчастіше використовують як злочинці (для передачі повідомлень про закладені бомби, захоплення людей та пред'явлення політичних або інших вимог), так і «телефонні хулігани», які висловлюють мнимі погрози. Приймаючи анонімне телефонне повідомлення про можливе здійснення актів тероризму необхідно пам'ятати, що вони несуть важливу криміналістичну інформацію, тому в розмові з анонімом необхідно запам'ятати і зафіксувати на паперові якнайбільше даних.

4.2.2 Дії працівника, що отримує телефонне повідомлення:

- зафіксуйте дату, час і тривалість анонімного повідомлення, місце установки та номер телефону, на який воно надійшло, приналежність конкретному підрозділу і співробітнику;

- під час розмови прийміть міри до запису фонограми анонімного повідомлення, визначення номера телефону анонімного абонента шляхом використання технічних можливостей даного телефонного апарата. При відсутності таких можливостей через співробітників, що знаходяться поруч, спробуйте повідомити про анонімне повідомлення чергового об'єкту (службу безпеки, охорони), правоохоронні органи телефоном **102** або телефонну станцію;

- при одержанні анонімного повідомлення спробуйте «зав'язати розмову» з анонімом і з'ясувати конкретну інформацію про його особу, професію, місце перебування і, якщо можливо, схилити до добровільного відмовлення від задуманої акції. У будь-якому випадку постарайтесь під час розмови отримати відповіді на наступні запитання: куди, кому, за яким телефоном дзвонить ця особа? Які конкретно (дослівно) вимоги вона висуває? Висуває вимоги особисто, виступає в ролі посередника або представляє певну групу осіб? На яких умовах згодна відмовитись від задуманого? Як і коли з нею можна зв'язатися? Кому Ви можете або повинні повідомити про цей дзвінок?

При цьому намагайтеся добитись від особи, що телефонує, максимально можливого проміжку часу для прийняття Вами та Вашим керівництвом рішень або здійснення певних контрзаходів;

- по закінченню розмови з анонімом негайно повідомте про її зміст своєму керівнику або черговій службі (службам безпеки, охорони), а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто органам внутрішніх справ чи УСБ України в Чернівецькій області за телефонами **102, 52-43-15**

- по пам'яті складіть докладний опис висловлених погроз або повідомлення, про передбачувані акти тероризму, а також висунутих ультиматумів та інших вимог;

- усі дані про зміст погроз або вимог, викладених анонімним абонентом, характеристику його голосу, мови, манери викладу погроз і вимог повідомте своєму керівництву (черговому об'єкту, відповідальним особам служб безпеки, охорони) чи представникам правоохоронних органів;

- для уникнення поширення чуток і паніки обговорювати отриману від аноніма інформацію з іншими співробітниками не рекомендується;

- при надходженні погрози на телефонний апарат з автоматичним визначником номера і звукозаписним пристроєм, відразу після завершення розмови з анонімом витягніть касету (міні диск) з аудіозаписом, вживте заходів щодо її збереження. Негайно встановіть на її місце нову касету для запису можливого наступного дзвінка зловмисника.

4.2.3 Дії ПОСАДОВИХ ОСІБ, яким повідомили про надходження телефонного дзвінка з інформацією терористичного спрямування:

- забезпечте негайне доведення одержаної по телефону інформації до відома свого керівника (чергового, відповідальних осіб служб безпеки, охорони) і через нього або особисто до органів внутрішніх справ (тел.: 102), УСБ України в Чернівецькій області (тел. **52-43-15**) чи до інших органів державної виконавчої влади;

- вживайте необхідних заходів з попередження та локалізації негативних наслідків, передусім у разі потреби організуйте евакуацію людей, що потрапляють в зону вірогідного ураження, згідно плану евакуації;
- забезпечте безперешкодну роботу на місці події оперативно-слідчих груп та спеціальних підрозділів правоохоронних органів.

4.3.1 При надходженні погрози в письмовій формі:

Погрози в письмовій формі можуть надійти в організацію як по поштовому каналу, так і в результаті виявлення різного роду анонімних матеріалів (записки, надписи, інформація, що записана на дискеті тощо).

4.3.2 Дії персоналу та посадових осіб при отриманні анонімного матеріалу, то містить погрози терористичного характеру:

- поведіться з матеріалом максимально обережно, покладіть його в чистий, що щільно закривається, поліетиленовий пакет або файл (край яких доцільно скріпити степлером) та помістіть в окрему жорстку папку;
 - постарайтеся не залишати на документі відбитків своїх пальців. Користуйтеся пінцетом або беріть документ торкаючись лише його кромки;
 - якщо документ надійшов у конверті, його відкриття здійснюється лише з правої чи лівої сторони обережним відрізанням кромки ножицями;
 - зберігайте все: сам документ з текстом, будь-які вкладення, конверт та упаковку, нічого не викидайте;
 - не збільшуйте коло осіб, ознайомлених зі змістом документу;
 - упаковані вказаним способом анонімні документи відправте до правоохоронних органів з супровідним листом, у якому мають бути зазначені конкретні ознаки анонімних матеріалів (вид, кількість, у який спосіб і на чому виготовлені, з яких слів починається і якими закінчується текст, наявність підпису тощо), а також обставини, пов'язані з їх розповсюдженням, виявленням або отриманням;
 - анонімні документи не повинні зшиватися, склеюватися, на них не дозволяється робити підписи, підкреслювати чи обводити окремі місця в тексті, писати резолюції та вказівки, також забороняється їх м'яти та згинати. При виконанні резолюцій та інших надписів на супровідних документах не повинно залишатися слідів тиску на анонімних матеріалах.
- Реєстраційний штамп проставляється лише на супровідних листах організації і заявах громадян, що передали анонімні документи до інстанцій.

4.4.1 Вибух на території закладу:

У випадку вибуху необхідно негайно організувати і забезпечити виконання наступних основних заходів:

- за списком екстреного оповіщення викликати на об'єкт пожежних, швидку допомогу, рятувальників, комунальні служби (газ, електрика, тепло);
- за списком екстреного оповіщення повідомити про подію керівництво (адміністрацію) освітнього закладу та правоохоронні органи;
- організувати евакуацію персоналу з вогнища вибуху, зруйнованих або ушкоджених вибухом приміщень;
- до прибуття служби швидкої допомоги надати постраждалим первинну медичну допомогу;
- відключити подачу електроенергії, газу, води, тепла в ушкоджені вибухом приміщення;
- оточити місце вибуху силами служб охорони та забезпечити його ізоляцію до прибуття компетентних органів;
- наявними силами організувати огляд прилеглої території з метою виявлення інших закладених вибухових пристроїв;
- при виникненні пожежі вжити заходів щодо його гасіння власними силами і наявними протипожежними засобами.

4.5.1. Захоплення заручників:

Дії ПЕРСОНАЛУ при виявленні ознак захоплення заручників:

- негайно повідомте про надзвичайну подію своєму керівнику або черговій службі, а у разі неможливості встановлення зв'язку з ними особисто органам внутрішніх справ (тел.: 102) чи УСБ України в Чернівецькій області (тел. **52-43-15.**). При цьому вкажіть точне місце та можливо відомі обставини захоплення: кількість заручників, їх місце перебування і стан, наявність потерпілих, кількість терористів, їх озброєння, вимоги, установчі дані тощо. У подальшому дійте за їх вказівками, будьте готові надати всю відому Вам інформацію правоохоронцям.

4.5.2 Дії ПОСАДОВИХ ОСІБ, які отримали інформацію про захоплення заручників:

- терміново повідомте про подію своєму керівнику (черговій службі, службам безпеки,) і через нього або особисто органам внутрішніх справ

(тел.102), УСБ України в Чернівецькій області (тел. – 52-43-15.) чи іншим органам державної виконавчої влади. При цьому вкажіть точне місце та можливо відомі обставини захоплення: кількість заручників, їх місце перебування і стан, наявність потерпілих, кількість терористів, їх озброєння, вимоги, установчі дані, обстановка, що складається на об'єкті, вжиті заходи реагування тощо;

- забороняється вступати в переговори з терористами за власною ініціативою;
- по можливості організуйте блокування місця події, використовуючи технічні засоби охорони;
- підвищити пильність охоронців на всіх постах. Переведіть систему відео спостереження об'єкта в режим запису;
- при необхідності виконуйте вимоги терористів, якщо це не пов'язано з заподіянням шкоди життю і здоров'ю людей, не ризикуйте їхнім та власним життям;
- у разі вимушеного вступу до переговорів забороняється ініціативно пропонувати терористам будь-які послуги;
- не провокуйте дії, що можуть спричинити застосування терористами зброї;
- по можливості забезпечте приховану евакуацію персоналу та інших осіб, що знаходяться поза місцем захоплення заручників;
- при необхідності організуйте надання первинної медичної допомоги потерпілим, що перебувають поза межами уразливої зони;
- припиніть доступ на об'єкт людей і проїзд автотранспорту;
- вживайте заходів до безперешкодного проходу і проїзду на об'єкт співробітників правоохоронних органів;
- організуйте терміновий збір працівників режимних, охоронних та аварійно-рятувальних служб об'єкту;
- після прибуття спецпідрозділів правоохоронних органів надайте їм максимальне сприяння в організації антитерористичних заходів, у тому числі: необхідну інформацію щодо обставин захоплення, а також схеми об'єкта, поповерхові плани, схеми розташування систем відеоспостереження, вентиляції, електропостачання тощо;
- надалі дійте відповідно до розпоряджень представника оперативного штабу антитерористичної операції.

IV ЕВАКУАЦІЯ З БУДІВЛІ

Евакуація з будівлі необхідна не лише під час пожежі, а й землетрусів, повеней та інших надзвичайних ситуацій, якщо будівля закладу освіти є небезпечною для людей, які там перебувають.

1 Одержання сигналу про евакуацію:

Якщо ви знаходитесь на своєму робочому місці, послідовно виконайте наступні дії:

- без поспіху, істерик та паніки зберіть службові документи в сейф або в шухляди столу, що закриваються на ключ;
- візьміть із собою особисті речі, документи, гроші, цінності;
- закрийте вікна, вимкніть оргтехніку, електроприлади, освітлення;
- візьміть із собою та при необхідності використовуйте індивідуальні засоби захисту (протигаз, респіратор);
- закрийте двері на ключ, ключ залиште у замку;
- залишіть приміщення, рухайтесь маршрутами, які позначені в схемах евакуації;
- повертайтеся в покинуте приміщення тільки після дозволу відповідальних осіб.

2 Правила пожежної безпеки визначають, що під час проведення евакуації та гасіння пожежі необхідно:

- визначити найбезпечніші евакуаційні шляхи та виходи до безпечної зони у найкоротший строк;
- ліквідувати умови, які сприяють виникненню паніки. З цією метою працівникам Ліцею не можна залишати дітей без нагляду з моменту виявлення пожежі та до її ліквідації;
- евакуацію людей слід починати з приміщення, у якому виникла пожежа, і суміжних із ним приміщень, яким загрожує небезпека поширення вогню і продуктів горіння. Дітей молодшого віку і хворих слід евакуювати в першу чергу;
- у зимовий час на розсуд осіб, які здійснюють евакуацію, діти старших вікових груп можуть заздалегідь одягтися або взяти теплий одяг із собою, а дітей молодшого віку слід виводити або виносити, загорнувши в ковдри або інші теплі речі;
- ретельно перевірити всі приміщення, щоб унеможливити перебування у небезпечній зоні дітей;
- виставляти пости безпеки на входах у будівлі, щоб унеможливити повернення дітей і працівників до будівлі, де виникла пожежа;
- у разі гасіння слід намагатися у першу чергу забезпечити сприятливі умови для безпечної евакуації людей;

- щоб запобігти поширенню вогню, диму, слід утримуватися від відчинення вікон і дверей, а також – від розбивання скла.

3 Правила евакуації для дітей:

Учнів просять дотримуватися всіх вказівок педагогів та, у разі потреби, на прохання дорослих, допомогти іншим дітям евакуюватися. При прибутті до безпечної зони, не розходитися і залишатися разом із класом.

Правила евакуації для дітей:

- Не говори – щоб чути вчителя;
- Не біжи – щоб не постраждати;
- Не штовхайся – щоб не постраждали інші;
- Не повертайся – щоб залишатися в безпеці.

Правила евакуації для дітей

Не говори

Не біжи

Не штовхайся

Не повертайся

4 Правила евакуації для педагогів:

Евакуація здійснюється за відповідним звуковим сигналом, який, у разі потреби, активує адміністрація або особа, яка виявила пожежу.

- Нагадайте дітям про головну мету евакуації: їхня безпека та правила евакуації:

Не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся.

- Закрийте двері та вікна.
- Візьміть з собою шкільний аварійний набір, відро (може бути складним), сумку для швидкої допомоги.
- Перевірте безпечність маршруту для евакуації.
- Під час евакуації радять об'єднувати два класи, і під час переміщення один вчитель очолює колону, а інший завершує колону дітей двох класів.
- Допоможіть дітям з інвалідністю та маленьким дітям.

Евакуація здійснюється до певного визначеного місця (місце для кожного класу визначається під час тренувальних навчань і не змінюється).

Після прибуття на визначене місце, перевірте наявність усіх дітей за списком.

Залишайтеся зі своїм класом і просіть учнів бути усім класом разом, нікуди не розходитися.

Якщо небезпечні умови зникли, здійсніть зворотну евакуацію назад до класів, дотримуючись тих самих правил.

V Дії для захисту від насильницького вторгнення та загрози масового насильства

Періодично і в українських школах виникають ситуації, у яких є загроза вторгнення або загроза масових насильницьких дій, де працівники закладу освіти ще можуть керувати ситуацією, хоча б частково, і повідомити про це силовим органам.

6.1 Дії КЕРІВНИКА:

- Якщо є змога – подайте знак тривоги, але це не повинна бути пожежна сигналізація.
- Слідкуйте за ситуацією і переоцінюйте її.
- Будьте готові передати командування поліції або іншим силовим органам.
- Повідомте всіх, коли небезпека зникла.
- Після інциденту повідомте про обставини учнів та батьків.

Хочемо зазначити, що задля швидкого та оперативного розшуку злочинців, збереження таємниці слідства та інших моментів, варто своє повідомлення для батьків та медіа узгодити з представниками силових структур.

6.2 Дії ПРАЦІВНИКІВ Ліцею:

- Попередьте інших, щоб вони негайно сховалися та забезпечили безпеку дітей.
- Зберіть учнів всередині безпечного приміщення, якомога далі від загрози.
- Закрийте і замкніть двері ключем (за можливістю). Перемістіть меблі, щоб заблокувати доступ для загрози, за наявності та змоги.
- У разі загрози стрілянини, всі мають швидко лягти на підлогу і за можливості накритися меблями, щоб не бути мішенню.
- Вимкніть світло та всі пристрої, які можуть його подати.
- Вимкніть усі пристрої, що видають звуки: мобільні телефони, радіоприймачі тощо.
- Зберігайте тишу.
- Тримайтеся якомога далі від дверей і вікон.
- Залишайтеся спокійними, заспокоюйте тих, хто нервує.

6.3 Дії УЧНІВ:

- Пам'ятайте про правила: *Не говори. Не біжи. Не штовхайся. Не повертайся.*
- Виконуйте вказівки працівників закладу освіти.
- Зберігайте спокій та тишу.
- Якщо є потреба, допоможіть заблокувати двері меблями.
- Головне: сховатися, впасти та накритися.

VI Дії у разі антитерористичної операції (стрільба, вибухи)

У разі проведення антитерористичної операції рекомендуються:

- лягти на підлогу обличчям вниз, поклавши руки долонями на потилицю;
- чітко виконувати команди співробітників антитерористичного підрозділу, уникаючи різких рухів.

VII Дії у разі перестрілки

- якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж ляжте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канави. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а пальне – вибухонебезпечне. За першої нагоди сховайтесь у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтеся закінчення перестрілки;
- проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників поліції;
- якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку, – укрийтеся у ванній кімнаті й ляжте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтесь в під'їзді, далі від вікон.

Дії у разі захоплення транспорту

- якщо ви знаходитесь в захопленому літаку, автобусі – не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;
- заспокойтесь, спробуйте відволіктися від того, що відбувається;
- зніміть ювелірні прикраси;

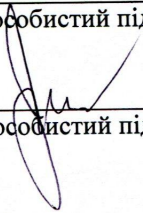
- не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
- не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
- жінкам у мініспідницях бажано прикрити ноги;
- якщо представники влади почнуть спробу штурму, – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
- після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.

УЗГОДЖЕНО

Заступник директора

Голова ПК

(особистий підпис)

(особистий підпис)

Алла КУШНІР

(прізвище, ініціали)

Ольга МАРТИНЮК

(прізвище, ініціали)